

Glembajevi

Ciklus je termin za grupu tekstova, ovaj ciklus sadrži 9 fragmenata – 3 dramska i 6 proznih tekstova.

Ti su tekstovi povezani riječ je o nekoliko generacija jedne razgranate obitelji, njihov izlazak iz anonimnosti, uspon i bogaćenje te postupno opadanje njihova ugleda i utjecaja.

Motivi koji pokreću radnju su : ubojstvo, grabež, pohota, ali i samoubojstvo, nervno rastrojstvo → ovi motivi su metafora Krležina stava povijesnoga djelovanja „glembajevštine“.

„Glembajevi“ su predstavnici građanske civilizacije u odlasku u prvim desetljećima 20.stoljeća.

*Dramski ciklus – trilogija o Glembajevima obuhvaća drame:

1. Gospoda Glembajevi
2. U agoniji
3. Leda

„Gospoda Glembajevi“

- Mjesto i vrijeme radnje – radnja je zbijena u nekoliko sati jedne ljetne noći u 1913.god. te locirana u tri prostorije glembajevske obiteljske trokatnice.

Prvi čin

- Radnja počinje odlaskom gostiju u čijim se razgovorima nagoviještaju dvije teme:

1. Kriza Glembajeve firme čiji se jubilej slavi
2. „Flert“ između Leona i udovice njegovog starijeg brata.

- Nakon toga se uvodi afera o napadima socijalističkih novina na barunicu Castelli čija je kočija pregazila jednu ženu i prouzročila samoubojstvo druge. Na to se nadovezuje Leonova izjava da je Silberbrandt ljubavnik

barunice Castelli → široko postavljen tok radnje.

Drugi čin

- Radnja se naglo sužava u drugom činu koji je praktično u cijelosti posvećen Leonovu verbalnom obračunu s Ignjatom (ocem), koji završava Ignjatovom smrću.

Treći čin

- Propast firme Glembaj i Leonovo ubojstvo barunice Castelli.

Drama je utemeljena na precizno utemeljenim suodnosima likova koje možemo podijeliti na *glavne : *Leone, Ignjat, barunica Castelli, Angelika Glembaj.

Tri profesije : pravo, teologija i medicina obezbjeđuju tri osnovna plana na kojima se odvija obiteljska drama : društveni, etički i biološki.

***Simbolika *** - početka radnje, kasni noćni sati, grmljavina.

Uloga prizora pred obiteljskim portretima

- Retrospektivni prikaz Leonovog ponašanja izazvanog slučajem Rupert – Canjeg → simboliziraju glembajevsko nasljeđe

- Tek kasnije gledatelju postaje jasno oživljavanje Barboczy legende.

Vrsta drame

a) Psihološka drama – sukob unutar samog Leona (on se bori protiv Glembaja u sebi), sukob između Leona, Ignjata Glembaja, Charlote

b) Socijalna drama – slučaj Rupert - Canjug

*Dramaturška funkcija slučaja Rupert - Canjug

- dijalogom vezanim za taj slučaj Krleža rasvjetljava socijalno-etička shvaćanja pojedinih članova obitelji

Puba – dolazi do izražaja Pubina agresivnost, sujeta tvrdoća i mržnja čije korijene treba tražiti u fizičkom nedostatku → potreba za isticanjem i formalno-pravni način mišljenja.

Glembaj – ne želi se isticati, u njegovu stavu osjeća se doza nesigurnosti → razlozi će se objasniti u trećem činu

Barunicu Castelli cijeli taj slučaj zamara, ona ima „odluku u ruci“ koja je oslobađa krivice.

Leone – oslobađa slučaj formalno-pravnih smicalica i vraća ga u realne okvire, osobno dostojanstvo i osobna odgovornost su najbitnija obilježja
.....

Šarlota – okreće se psu što govori da joj je animalno bliže od ljudskoga

→ grmljavina za vrijeme Silberbrandtovog dijaloga najavljuje krvave događaje.

*Prva scena drugog čina → Silberbrand moljaka Leona da porekne istinu → postao voštana lutka, Glembaj se vlada kao da ne postoji.

Simbolika slike Haron prevozi svoje žrtve preko lete → naslov nagovještava smrt, posljednji čistokrvni Glembaj preko rijeke zaborava.

- Vizualna slika – vijorenje zavjese najavljuje tragične događaje.

Ignjat Glembaj – dva opisa na svečanosti i u Leonovoj sobi, Šarlota je za njega jedini čvrst oslonac u životu → scena obračuna.

Leone i otac su različiti, Ignjat je poslovan i racionalan bankar, predstavnik građanstva koje uživa u gomilanju i komforu, čovjek kojem je novac pretpostavka svih vrijednosti, preduvjet čovjekove sreće. On je nezainteresiran za Leonovo slikarstvo, smatra ga bezvrijednim kao i Leonov poziv, a *Leoneu* je kao umjetniku stran njegov materijalizam, a mržnja se se pojavljuje i zbog Ignjatova odnosa prema majci. Leone je srušio iluziju sretnog braka (koja se temeljila na vjerovanju da ga Šarlota voli).

Leonov je to obračun s Glembajevštinom.

*Ženski likovi su suprotstavljenost duhovnog i tjelesnog, ljudskog i životinjskog.

Beatrice je oločenje duhovnoga, lijepoga, profinjenoga, a barunica Castelli predstavlja nagonsko-animalno u ženi što je Leone odbacio i na kraju ubio. Barunica se pokušava približiti Leonu govoreći mu da ne skriva razlog svoje udaje za Ignjata – novac. Telefonski poziv ruši njenu iluziju bogatstva, shvaća da je prevarena i pokazuje svoje pravo lice. Ona govori Leonu što misli i konstatira istinitost Barboczy legende (da su Glembajevi lažljivci, kradljivci i ubojice).

Glembajevi : Glembajevi su bogata aristokracija u čijem životu postoji dvojnost između :

PRIVIDA (bogatstvo, ljepota, moć, sreća) → *laž *

ISTINE (lažljivci, kradljivci, ubojice) → *istina → *potvrđena i u Barboczy legendi

(Leone je ubojica, Glembaj je varalica, Šarlota je bludnica i ubojica, Oliver je razbojnik).

Rasipništvo, ludilo, ubojstva i samoubojstva rješenja su u svim Glembajevskim krizama.

*Završetak : * Drama započinje Leonovom replikom: 'Mutno je sve to u nama...' nevjerojatno mutno, na kraju će se potvrditi da se niti Leone, iako to želi, ne može suprotstaviti Glembajevštini.

Jedina je Beatrice drugčija, jedino ona može iskupiti Glembajeve. Na kraju ona ostaje sama na pozornici – na pomolu je novi dan- možda i nova nada za Glembajeve.